

Jac. P. Thijsse over zichzelf

Het is, dunkt me, een der grote charmes van Thijsse's werk, dat hij zo voortdurend persoonlijk betrokken is bij alles, waarover hij schrijft. Dit heeft bovendien het voordeel, dat hij, onopzettelijk, zijn eigen biografie heeft geschreven.

Onderstaande verzameling citaten is een poging, Thijsse te tonen, zoals hij zichzelf heeft beschreven. Het is, geloof ik, een vrij zuiver beeld geworden (zij het geenszins volledig), van de blijmoedige mens die hij was, de dichterlijke beschrijver van dingen, die hij buiten aandachtig had waargenomen en waarvan hij zelf zo had genoten, dat de vreugde van dit genieten uit bijna elke regel spreekt.

Onvermijdelijk zal de keuze der citaten wat zijn beïnvloed door herinneringen aan persoonlijke contacten met Thijsse, in diens laatste levensjaren. Doch ik geloof niet dat die herinneringen tot een keuze hebben geleid, die het beeld vertekent.

K. Z.

Als derde zoon van Jacobus Thijsse en Catharina Johanna Priester wordt op 25 juli 1865 geboren Jacobus Pieter Thijsse.

„Ik ben er altijd trots op, dat ik in Maastricht ben geboren. Die trots heeft nu niet zo'n bijzonder stevige grond, want ik was nog geen drie jaar oud, toen wij die stad weer verlieten. Maar de verhalen van mijn oudere broers en de onverflauwde lofspraken van mijn ouders bleven glans en glorie geven aan Maastricht en aan de Sint Pietersberg, aan Valkenburg en Meerssen. Een land van schoonheid en plezier.”

(Album Waar wij wonen)

Reeds in 1878 verhuist het gezin naar Grave, waar de jonge Thijsse rijke herinneringen verzamelde, die wij op verscheidene plaatsen in zijn werk vermeld vinden.

„Mijn eerste herinnering is die van een familie winterkoninkjes, jongen en ouden, die te voorschijn kwamen uit een groot rond nest in een meidoorn van de fortwal. Het was een en al blijdschap, verbazing en bewondering.”

(Het Vogeljaar)

„Ik heb het grote voorrecht gehad, om vijf van mijn jongste kinderjaren te beleven in de onmiddellijke nabijheid van de rivieren, volgens kinderbegrip heel in de eenzaamheid, want we woonden een kwartier gaans buiten de stad en er was geen ander huis in de nabijheid.”

(Album Waar wij wonen)

„Het is nu al meer dan vijftig jaar geleden, dat wij allemaal ons eigen tuintje hadden, Willem, Jan, Karel en ik. De tuintjes waren elk een paar vierkante meter groot en lagen zij aan zij tegen de wit gekalkte blinde

oostmuur van ons huis. Een pad ging er langs en aan de andere zij van dat pad was een meidoornhaag met een poort er in, een poort van houten latwerk, waar de dagbloem overheen groeide. Dat was de toegang tot moeders tuin, die natuurlijk groter was en veel mooier dan de onze. Altijd was het er vol bloemen en nu, na zoveel jaren, zie ik ze nog allemaal en ik ruik hun geuren en voel het fluwelige of het wasachtige of papierachtige van de bloemblaadjes. Achter en rechts van moeders tuin was vaders tuin, daar groeiden aardappelen, tuinbonen en kool en ook grote gele komkommers. Wij vertelden elkaar met diep ontzag, dat die tuin wel zeshonderd vierkante meters groot was en dat leek ons destijds al een zeer grote uitgestrektheid. Daarachter kwam dan de fortwal met zijn meidoornhaag en de diepe gracht. Boven op die wal, als het gras niet te hoog stond (ik was maar een heel klein jongetje) kon ik aan de ene kant de stad Grave zien, aan de andere kant de torens van Escharen en Schayk, waar de hei was en ook nog de weg naar 's-Hertogenbosch. We woonden daar heel afgelegen, er waren geen jongens om mee te spelen. We moesten het dus redden met ons viertjes, of liever met ons vijven, want vader deed graag met ons mee, met vliegers en stelten en knikkers en 't meest bewonderden wij hem wel als hij pijpekoppen met buskruit in de lucht liet springen en meer dergelijke stukjes, waar moeder van griezelde. Ook kon hij prachtig tekenen, vooral vogeltjes. Bij slecht weer waren we altijd bezig met prenten en boeken en kleuralbums, met een grote bouwdoos waar „church to build” op stond en met loden soldaatjes. We verveelden ons nooit. Maar de liefste plaatsen waren toch altijd de tuin en de wal, de Maasoevers en de heide.”
(Album De bloemen in onzen tuin)

„Ik herinner mij nog heel goed, dat wij kinderen altijd al wisten, dat de Beersche Maas op het punt stond van 'om' te gaan en dat wij 's nachts in ons bed lagen te luisteren of de kanonschoten al verkondigden, dat de overstroming begon. En dan konden wij de volgende dag van de wallen de hele watervlakte overzien: een nieuwe brede rivier, die door heel het noorden van Noordbrabant stroomde langs Oss tot Bokhoven en Baardwijk.”
(Album Waar wij wonen)

Na Grave kwam Woerden, met de eerste schooljaren, spijbelen, kwajongensstreken en, geleidelijk aan ook, een nauwer contact met de natuur.

„Vooreerst de lis, de gele lis. Ik herinner me nog wel, dat we als kleine dreumessen van een jaar of vijf, zes ons leven al waagden, om de bladeren ervan machtig te worden. Die trokken ons destijds meer aan dan de bloemen; wij noemden ze sabelbladen en we wapenden ons ermede als we militaire wandelingen hielden langs de Oude Rijn, en een dreigende beweging uitvoerden in de richting van de Bisschopsstad.”
(Door het rietland)

„Dan — vechten en jagen schijnt onze hoofdbezigheid geweest te zijn — gaven het pijlkruid en de egelskop prachtige kogels, niet met één punt, maar met vijftig, honderd puntjes. Ik meen, dat we een afspraak hadden,

om elkaar niet ermee in het gezicht of op de handen te raken; het was gemeen, als je dat deed; even gemeen als sneeuwballen maken met stenen erin of beentje lichten, en 'scheppen' bij het worstelen.

„We waren wel ruwe Germanen, maar we hadden toch al enige neiging tot beschaving en zachtheid van zeden. Deze bleek ook uit de omstandigheid, dat we handen vol bloemen thuis brachten en alle beschikbare vazen en kannen in gebruik hadden voor onze bonte lievelingen; om nu nog niet eens te spreken van de emmers en kommen, gevuld met de buit onzer vistochten. Wat een heerlijke tijd en wat een geduldige ouders!”

(Door het rietland)

„Toen we vroeger als kwajongens in Woerden woonden, was Kockengen voor ons het einde der aarde, het Ultima Thule naar deze kant. Als je gewoon spijbelde, dan spijbelde je naar Kamerik, daar was een schooltijd mee gemoeid. Gingen er twee schooltijden mee verloren, dan haalde je Teckop en dat was al een hele heldendaad, maar als je 't eens goed deed met nog te laat thuiskomen er bij en een zeer bijzonder extra pak slaag, dan had je Kockengen gehaald.”

(Album De Vecht)

„Ik herinner mij nog, eens een middag in de school doorgebracht te hebben in de stellige verwachting, dat een van onze kameraden de avond van die dag niet meer onder de levenden zou zijn. Wij hadden tusschen twaalf en twee met ons vieren een hommelnest uitgehaald en hij was door een der verwoede dieren gestoken aan zijn slaap. Nu bestond bij ons de overlevering, dat een steek op die plaats dodelijk was. Wij hadden hem daarom in stille ontzetting naar huis gebracht en daarna de treurmare op school verteld, waar het die middag zeer merkwaardig stil en kalm was — een heel ernstige middag was het. Maar onze vriend verscheen dezelfde avond weer, met een grote rode buil aan zijn hoofd.”

(Van vlinders, bloemen en vogels)

„Met groot genoegen herinner ik mij nog altijd de eerste bladzijden uit ons leerboek voor Vaderlandse Geschiedenis, dat wij zestig jaar geleden gebruikten op de Franse School van mijnheer van der Velden in Woerden. Dat was een beschrijving van hoe ons land er uitzag vóór de komst der Romeinen: allemaal rivieren en overstromingen en bossen, moerassen en plassen, een land, om lief te hebben en dat wij terugvonden in de wildernissen achter Zegveld, waar we rondpunterden in vaartuigen van allerlei graad van wrakheid, vaak minder veilig dan de uitgeholde boomstammen van onze vrienden, de Batavieren.”

(Album Waar wij wonen)

Dan verhuist, in 1878, het gezin naar Amsterdam. Een Amsterdam, dat nog betrekkelijk gering van omvang was, met rijke natuurgebieden binnen wandelbereik, op plaatsen vaak, waar nu eentonige stadswijken elke gedachte aan natuurgenoet verjagen. Van 1879 tot 1883 bezocht de jonge Thijssse daar de Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen. De cursussen begonnen toen in het voorjaar, zodat Jacobus nog geen veertien is, als hij zijn onderwijzersstudie begint en in 1887, op 22-jarige leeftijd, heeft hij

achtereenvolgens de 'Acte van Bekwaamheid als Onderwijzer bij het L.O.', de taalacte Frans, de hoofdacte en de taalacten Engels en Duits behaald. De studie van het Engels zal hem ongetwijfeld van pas zijn gekomen bij zijn debuut als schrijver over de natuur, want hij vertelde mij eens, dat zijn allereerste publicatie in Science Gossip verscheen. „Ik durfde het in Nederland niet goed aan, maar toen de Engelsen mijn bijdrage goed genoeg vonden om hem af te drukken, heb ik het er ook hier maar op gewaagd ”

Uit de Amsterdamse jeugdijaren is in het latere werk niet zoveel te vinden, maar er zijn toch enkele fragmenten, die op deze tijd betrekking (moeten) hebben.

Het is nu al bijna zestig jaar geleden, dat ik ze voor 't eerst zag: een dertigtal (goudhaantjes) bij elkaar in het Plantsoentje van de Hortus te Amsterdam. Ik was wat te vroeg voor school en daarom 't plantsoen ingekuierd — dat gebeurde zowat iedere morgen. Het was november, koud, we hadden het eerste uur vioolles, en nu stond ik daar met mijn kist in de hand naar de goudhaantjes te kijken. Daar waren nu heus echte wilde goudhaantjes, midden in Amsterdam! Wat kan je dat als jongen een plezier doen, om al die mooie vogels en vlinders en bloemen te ontdekken, die zo maar in 't wild voorkomen.” (Het Vogeljaar)

„Toen ik nog een kind was en van kempshaantjes hoorde, dacht ik: „die zal ik toch wel nooit zien”. Ik was nogal bescheiden van aard en niet verwend en deed al bij voorbaat afstand van al het bijzondere en ongewone, in de mening, dat dit voor anderen, meer begunstigen, bestemd was. Tegenwoordig weet ik, dat iedereen net zoveel begunstigd is, als hij maar zelf wil en dat je maar de deur van je huis achter je behoeft dicht te trekken en de natuur in te wandelen, om zoveel schoons en heerlijks te genieten, als met geen pen te beschrijven en met geen schatten te koop is. Een menigte mensen lijdt aan die verkeerde bescheidenheid. Dag aan dag hoor ik beweren: „nu ja, dat ziet u en dat hoort u, maar wij hebben zulke ogen en oren niet, voor ons is dat niet weggelegd”. En nu stel ik er toch prijs op, om eens uitdrukkelijk te verklaren, dat mijn ogen zeer middelmatig zijn en mijn oren helaas ook niet van de beste, maar dat ik 't mij tot een soort van plicht reken, om, voor ik dood ga, zoveel mogelijk van deze heerlijke wereld gezien en gehoord en beleefd te hebben. Daar doe ik een beetje moeite voor en dan komt de rest van zelf.

„Ik weet nu, dat alles, wat te vinden is, gevonden kan worden en mijn vroegere verkeerde troosteloze bescheidenheid is veranderd in een blij en vast vertrouwen, dat ik nog een heleboel mooie dingen zien en horen en beleven zal.” (Het Vogeljaar)

„Ik heb het grote geluk gehad, de nachtegaal te zien en te horen, zonder dat ik hem kende en voor dat ik iets anders over hem gelezen had, dan wat in het schoolboekje staat, dat hij maar een lelijke vogel is, die bij wijze van troost een mooie stem heeft gekregen. Nu was de vogel, die daar in een eikestruik vlak bij mij zat te zingen, in het geheel niet lelijk: een flink gevormd dier met prachtig kastanjebruine rug, rossige staart, lichtere

Lepelaars (Foto F. F. Hazelhoff)

onderkant, fijn snavelkje en heerlijke, grote, bruine, sprekende ogen. Van zijn lied bleef mij toen geen andere herinnering bij, dan dat 't nu eens leek, alsof het bosje, de vogel of ikzelf uit elkaar zou springen, dan weer alsof in een onmetelijk grote ruimte een fijne glazen draad gespannen werd. Ik was toen nog jong, had geen besef van hartstocht of tederheid en heel mooie dingen werden in mijn verbeelding licht tot lijnen en bewegingen.”
(Het Vogeljaar)

Enigszins in tegenstelling met het hier getekende beeld van een wat schuchtere, bescheiden, dichterlijke jongeling is het hier volgende, meer martiale fragment, waarbij overigens dient te worden bedacht dat vader Thijssse beroepsmilitair was en dat schermen een vrij populaire sport was, die ook in gymnastiekverenigingen veel werd bedreven.

„Ik heb daar wat dikwijls met groot genot naar zitten kijken (veld-leeuweriken), want vechten is toch eigenlijk mooi; in mijn schermdagen deed ik het ook heel graag en had er gerust een paar zwarte striemen met de lange stok voor over”.
(Het Vogeljaar)

In december 1889 wordt Thijssse benoemd tot hoofd van de zgn. 'Franse School' in Den Burg op Texel.

„Toen ik, nu zevenendertig jaar geleden, op Texel ging wonen werd ik oprecht beklaagd door mijn Amsterdamse vrienden en collega's. Wat was er nu op zo'n schapeneiland te beleven? Maar ik wilde spoedig een 'positie' hebben, en nu kon ik kiezen tussen Wormerveer, Texel en Sint Petersburg. Mijn leven lang zal ik er mij over blijven verheugen, dat ik Texel heb gekozen, en — al heb ik er maar twee en een half jaar gewoond, Texelaar zal ik blijven tot het eind.”
(Album Texel)

„In het eerste jaar van mijn verblijf op Texel had ik mijn kamers aan de Weverstraat en als ik dan 's avonds zat te lezen of te tekenen was het een groot genoegen, om klip klap mijn plaatgenoten groepsgewijs voorbij te horen wandelen, al pratend of zingend. Ik zat lang niet iedere avond thuis, want er waren een massa huizen, waar de eenzame jongeling vriendelijk werd ontvangen en waar hij op de alleraangenaamste manier werd ingelicht over het leven en bedrijf van ons mooie eiland.”
(Album Texel)

„De ouders vonden mij wel een rare Franse meester, want de vorige mesjeus waren nogal mannen van gewicht geweest. Zij hadden echter goed vertrouwen en slechts éénmaal heeft er een ingezonden stuk in de Texelse Courant gestaan over de ruwe bende van mijnheer Thijssse.”
(Album Texel)

„We hebben eens op die slikken (van Texel) gestaan op een stille oktoberdag en dat zal ik nooit vergeten. Er was zeker pas een bezending poolvogeltjes aangekomen, die nog geen begrip hadden van de gevaarlijkheid der mensen, tenminste ze bekommerden zich in 't geheel niet om ons. We

stonden daar een kilometer buitendijks in de weke zwarte modder en de zeekraalplanten waren al aan het verdorren. Overal om ons heen wiemelde het van de strandlopertjes. Vele boorden met hun snavels in de modder, andere stonden stil, dribbelden wat achter elkander aan, vochten soms een beetje en onder al die duizenden waren er altijd enige, die wat te vertellen hadden en dat was dan een onophoudelijk gekrieuw en gepiep over de hele vlakte heen. Het leek wel op het geluid dat ijsgruis maakt, wanneer dat deint in de golfslag.” (Album Texel)

Het laatste citaat hoeft geen betrekking te hebben op de 'Texelse periode', maar het is zo aardig geschreven, dat het niet mocht ontbreken. Op Texel begint het gezinsleven, want op 30 juli 1889 huwt Jac. P. Thijsse met Helena Christina Petronella Bosch. Reeds een jaar later keert het echtpaar naar Amsterdam terug, waar Thijsse in september 1892 hoofd wordt van de lagere school aan de Passeerdergracht en op 1 januari 1902 leraar in de 'kennis der natuur' aan de kweekschool, als opvolger van H. Heukels. De samenwerking met E. Heimans is dan al begonnen (de eerste druk van 'Van vlinders, bloemen en vogels' is van 1893), De Levende Natuur inmiddels opgericht (1897). Op de vrij korte periode in Amsterdam heeft het volgende fragment betrekking.

„Dit is nu de beroemde Sachembij, die met het witte gezicht is het mannetje, de andere zijn wijfjes. Ik zie ze heel graag en het heeft mij altijd genoeg gedaan, dat zij zich ook vertonen in de stadstuintjes. Ik had ze in Amsterdam geregeld in mijn tuin in de Helmersstraat, zo'n stadstuintje waar de buitenman zijn neus voor optrekt: zeven meter breed en twaalf meter diep. Maar ge zoudt menig dik boek kunnen schrijven over het planten- en dierenleven, dat zich kan afspelen op één are stadstuin, omgeven met planken schuttingen.”

(Album De bloemen en haar vrienden)

In 1902 wordt 'Binnenduin', in Bloemendaal betrokken, dat hij kort voor zijn overlijden, op 8 januari 1945, op last van de bezetters moet verlaten. Thijsse is forens geworden, met veel contacten in de werkstad Amsterdam en met een rijk studieterrein vlak om het huis, in de eigen tuin, aan de rand van de nog rijkere Kennemerduinen.

„Mijn tuin is een restantje van het oude Bloemendaalse park, waar we dertig jaar geleden gingen botaniseren. Ik stel er een eer in, om er de heerlijke wilde planten te bewaren, die ons daar vroeger verblijdden en die nu overal verdreven en vernield worden, verdreven door de met blindheid geslagen aanleggers van kolenaswegen, vernield door 't publiek en de kinderen, die zoveel van bloemen houden. In beide gevallen geschiedt het kwaad met de beste bedoelingen ter wereld en onder drang van de edelste drijfveren; met wat overleg en zelfbeperking zou al heel wat te verhelpen zijn.” (Omgang met planten)

„In mijn tuin, die nog geen duizend vierkante meter groot is en open

tussen twee wegen ligt, had ik dit jaar (1911) nesten van zanglijster, merel, roodstaartje, winterkoning, heggemus, boomklever, koolmees, pimpelmees, ringmus, op 't dak nog huismussen en spreeuwen en 's winters krijg ik allerlei vogels op de voederplaats en in mijn bomen.”

(Het Vogelboekje)

„In de lente van 1912 heb ik het plezier gehad, dat ik, in mijn studeer-kamer zittende, tegelijk een stel vinken, tijsfjes en merels aan hun nesten kon zien werken, geen vijf meter van mij af.”

(Het Vogeljaar)

„Hij (de kleine bonte specht) komt vlak bij mijn huis en ik heb vaak, als 't nog te vroeg was om op te staan, door de open ramen van mijn slaapkamer naar hem liggen kijken, als hij aan 't werk was in een paar ziekelijke eikjes van Hartelust.”

(Het Vogeljaar)

„Ik heb in mijn tuin een hoge piramide-populier, een boom van een jaar of vijftig. Zijn top is aan één kant nogal door de zeewind gehavend en er zitten daar nogal veel dode takken, dikke en dunnere. Daar komt nu de bonte specht op af. Ik heb gezien, dat hij stuk voor stuk die dode takken onderzocht op het geluid, dat ze zouden geven als hij trommelde. Hij stemde ze af en koos tenslotte een tak, die hij nu geregeld ging bespelen. Dat was op 24 februari 1934. Maar hij trommelt wel veel eerder, soms met nieuwjaar. Er bestaat in die tijd ook reeds verstandhouding tussen mannetje en wijfje . . . Op 17 juni 1937 kreeg ik weer iets nieuws te zien. De specht had de laatste tien dagen veel en fors getrommeld en nu zat hij opeens met zijn hele familie in mijn populier, man, vrouw, en drie kinderen. De man trommelde, de vrouw trommelde en de kinderen probeerden het zowaar ook al.”

(Album Vogelzang)

Daar in Bloemendaal zijn de grote gaven van Thijssse tot volle ontplooiing gekomen. 'Het Vogeljaar' ontstond er, en 'Het intieme leven der vogels'. Wat later 'Omgang met planten' en verder de vele artikelen in 'De Levende Natuur', in dag- en weekbladen en, van onschatbare waarde door het grote publiek dat ermee werd bereikt, de reeks Verkade-albums, in 1906 begonnen met 'Lente' en, verrassenderwijs, in dit Thijsssejaar besloten met de posthume uitgave van het reeds in 1938 gereed gekomen 'Vogelzang', waarvan de verschijning door de tweede wereldoorlog werd verhinderd.

Thijssse's belangstelling was veelzijdig. Hij 'deed' aan vogels, maar ook aan planten; de insekten hadden zijn warme belangstelling en hij schonk ons een verrukkelijk album over paddestoelen.

„Ik houd ervan, bij die anemoontjes te zitten en elk kwartier de bloemen te schetsen, om te zien, hoe ze vorderen. Of ik maak een heel dunne glasdraad, die bijna niets weegt, aan een bloembladje vast en zie dan deze tijdwijzer van de lente voortbewegen. Mijn snelste bloem heeft zich geopend in drie en twintig minuten: eerst langzaam, dan sneller, dan weer langzamer en heel aan 't eind liep 't blad weer een eindje terug, de bloem

Gelderse roos, de wilde sneeuwbal (Foto D. L. Booy)

had zich te ver geopend. Dat doen ze bij gunstig weer allemaal.”

(Omgang met planten)

„Ik heb nu op een morgen in juni al de bloemtuilen van een pas in bloei geraakte sneeuwbal ontdaan van de randbloemen. 't Was een hele amputatie en 't leek wel wat heiligschennend, maar 't kon toch niet anders. In dezelfde vallei stonden nog een dozijn sneeuwballen te bloeien, waaronder vier zeer dicht bij mijn proefboompje. Tegen negenen begonnen de insekten op te dagen, allemaal aan de zonzijde van de struiken en omstreeks elf uur was het op de meeste tuilen zeer druk. De geamputeerde kreeg wel bezoek, maar veel en veel minder dan de anderen, en telkens gebeurde het, dat bezoekers bij 't overgaan van de ene struik op de andere het onttooid heestertje voorbij vlogen, zonder er acht op te slaan.”

(Omgang met planten)

„Het fitisnest ligt op de grond, wonderveilig verscholen. Nog deze zomer ontdekte ik er een, terwijl ik in het gras lag aan de waterkant. Ge zult zeggen, dat ik voor iemand van mijn jaren nog al dikwijls in 't gras of in 't zand lig. Ik kan 't niet ontkennen, maar ik beleeft er zoveel genoeg van, dat ik het in 't vervolg eer meer dan minder zal doen, en ik raad u zelfs aan, mijn voorbeeld te volgen. Ook doe ik dat allemaal in mijn trouwens zeer beperkte vrije tijd.”

(Het intieme leven der vogels)

„Een heel actieve oude dame heeft me wel eens een verwijt er van gemaakt, dat ik buiten om een haverklap ga zitten of liggen. Ik werp dan wel tegen, dat ik dan toch heel actief bezig ben met oor en oog en hersenen, dikwijls ook met aantekenboek en tekenstift, maar daar heeft ze geen vrede mee en ze vindt de natuurliefhebberij een luie bezigheid. Nu, daar valt verder nog wel veel over te praten, maar dat is misschien toch maar tijdverlies.”

(Album De bloemen en haar vrienden)

„Ook werd mijn onderzoek bemoeilijkt. Toen ik op een mooie morgen mijn helling bezocht, was daar het Anacamptis-groepje verdwenen en vervangen door een vierkant kuiltje met wat rommel er om. Gauw naar de andere plekje gestapt en jawel, dezelfde kuiltjes, dezelfde rommel. Daar waren botanici geweest met hun groene plantenbussen, van die lui, die een uitstervende flora de genadeslag toebrengen en de opkomst van nieuwe geslachten verhinderen.

„Nu moest ik al verder zwerven, om te zien en ik doorzocht alle duinvalleien, waar ik ze in de laatste vijf en twintig jaren wel eens had aangetroffen. Die plantenverdelgers bezorgden mij veel gezonde beweging en menig genotvol uur en meteen de treurige overtuiging, dat in de duinen tussen Noordwijk en Castricum op 't ogenblik (1909) niet meer het tiende deel groeien van de Anacamptissen van een kwart eeuw geleden. De algemene verdroging van de duinen, de waterleidingen, 't Noordzeekanaal en de plantenminnaars zijn hiervan de oorzaak.”

(Omgang met planten)

„Maar zolang ik nog lopen kan en over vrije tijd te beschikken heb, houd ik geen kooivogels, dat verzeker ik u. In de tijd dat gij de kooien reinigt en het badje in orde brengt, stap ik even naar het bos, waar nu juist de

beuken in blad beginnen te komen. Een enkele voorbarige is al geheel in 't groen, maar bij de meeste hebben pas alleen de onderste takken de lichtende vaantjes ontplooid en die zweven nu in vlakke groepen tussen de grijsgroene stammen, de bemoste bodem en de blauwe lucht. En van alle kanten galmt de vinkeslag: ze zitten op de takken, hoog en laag, ja ze lopen zingend over de grond: een tiental vlugge stapjes, want een vink stapt meestal en huppelt weinig: dan stilgestaan, de vreugdekreten uitgeschetterd, en dan weer vooruit door de blinkende zonneplekjes.

(Het Vogeljaar)

„Zeer onderhoudend en avontuurlijk is het ook, om de vogels te naderen onder bedekking van in de weide grazend vee, waar ze niet bang voor zijn. Als je een geschikte geduldige koe treft, dan is 't een lust, om dat dier langzaam naar de zeldzame vogel heen te drijven, tot je vlak bij bent — en dan de voldoening te smaken, het schuwe en waakzame dier te slim af geweest te zijn.”

(Het Vogelboekje)

„Maar wat heb je nu aan een gevangen vogel? En wat is nu prettiger: een voliëre schoon te houden of dagen lang met een verrekijker gewapend in 't zonnige duin te liggen en te letten op alles wat daar gebeurt?”

(Het intieme leven der vogels)

„Zo heb ik kruisbekken, kluivende aan hun sparappel, bezig gezien vlak voor mijn voeten, goudhaantjes, geen halve meter van mijn oog af, het aardige heggemusje zo dichtbij, dat de veertjes van zijn oogleden afzonderlijk waren te onderscheiden.”

(Het Vogelboekje)

„Ik heb mij vroeger wel eens vrolijk gemaakt over de naargeestige declamaties van al te ijverige vogelbeschermers — en ik houd nog altijd vol, dat ze rare dingen beweerd hebben — maar in de laatste tijd is er bij mij de schrik ook ingekomen en heb ik wel eens medelijden met mijn achterkleinkinderen. Dat moet toch niet aardig zijn, als de mooie verscheidenheid van dieren- en plantenleven vermindert en de zo levendig gestoffeerde vogellandschappen van tegenwoordig zullen verdwijnen. Die achterkleinkinderen zullen vechten om een roeibeurt in 't Naardermeer.”

(Het intieme leven der vogels)

„In mijn jeugd heb ik de vogels leren kennen op de Brabantse hei, langs de oevers van de Maas en in de dichte doornhaag rondom een vestingwal, later in de bossen en beemden en boomgaarden langs de Oude Rijn, daarna moest ik mijn troost zoeken in Amsterdam en ik heb die gevonden langs de Zuiderzee en het Nieuwe Meer, in het Vondelpark en zelfs in de kleinere plantsoenen en tuintjes middenin de stad, totdat ik opeens verplaatst werd te midden van de overweldigende vogelrijkdom van het onvergetelijke Texel. En na die tijd hebben de vogels mij door heel Nederland gelokt, naar de Geul en de Dommel, naar de plassen langs de Vecht, de heuvelen van de Veluwe, de beekjes van de Achterhoek en de onafzienbare vlakten van de Drentse hei.”

(Het Vogeljaar)

(Deze autobiografische gegevens werden bijeengebracht uit het werk van Jac. P. Thijsse door Ko Zweeres. Alle citaten zijn weergegeven in de thans gebruikelijke spelling.)